ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **Y. O.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 2. 2022, č. j. 8 A 70/2021 - 68,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému opatrovníkovi Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 1. 4. 2021, č. j. OAM-38/LE-VL12-VL13-PS-2021, žalovaný podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu"), zajistil žalobce v zařízení pro zajištění cizinců do 19. 7. 2021. Konstatoval, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že tak konal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění, které mu bylo uloženo dne 23. 6. 2020. Rozhodnutím ze dne 24. 5. 2021 Ředitelství služby cizinecké policie ve zkráceném

přezkumném řízení vedeném na základě podnětu žalobce zrušilo uvedené rozhodnutí o jeho správním vyhoštění.

II.

[2] Dne 18. 6. 2021 byla Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“) doručena žaloba, kterou se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Spatřoval jej v tom, že jej žalovaný po zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění drží v zajištění bez právního důvodu.

[3] Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným usnesením odmítl jako nepřípustnou. Uvedl, že z vyjádření žalovaného a Krajského soudu v Ostravě vyplynulo, že žalobce rozhodnutí o zajištění napadl žalobou podle § 65 s. ř. s., o níž dosud nebylo rozhodnuto. Za situace, kdy má žalobce k dispozici jiný prostředek ochrany, a to přímo žalobu proti rozhodnutí o zajištění, nelze se proti přetrvávajícímu zajištění bránit zásahovou žalobou. Připomněl, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019 - 48, je soud při projednávání žaloby proti rozhodnutí o zajištění povinen přihlédnout i k případné změně okolností, ke které došlo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí a která by měla vliv na posouzení zákonnosti zajištění. Měl by tedy přihlédnout i k tomu, že v mezidobí zcela odpadl zákonný důvod pro zajištění, neboť žalobce po dobu řízení před soudem nemůže iniciovat opětovné posouzení důvodů zajištění dle § 46 odst. 10 zákona o azylu (byť judikatura umožňuje toto ustanovení prolomit).

III.

[4] Proti rekapitulovanému usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) prostřednictvím ustanoveného opatrovníka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že městský soud dospěl ke svému závěru předčasně, neboť se nijak nezabýval otázkou, zda byla podána žaloba proti rozhodnutí o zajištění, tedy tím, zda stěžovatel vůbec mohl takovou žalobu podat, neboť dne 24. 5. 2021 (kdy došlo ke zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele) již uplynula lhůta k jejímu podání. S ohledem na § 72 odst. 4 s. ř. s. přitom nelze zmeškání této lhůty prominout. Nebylo by tedy možné uvažovat o podání žaloby a zohlednění nových skutečností v řízení před soudem. V případě, že by žaloba podána byla a bylo o ní rozhodnuto, bránila by tato skutečnost stěžovateli požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění. Stěžovatel byl tedy oprávněn podat zásahovou žalobu, pročež navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel měl k dispozici jiný prostředek ochrany před zajištěním, a to žalobu proti rozhodnutí o zajištění. Poukázal rovněž na to, že po svévolném odchodu stěžovatele z Pobytového střediska v Kostelci nad Orlicí dne 23. 8. 2021 není jeho pobyt znám. Byl tedy dán rovněž důvod k zastavení

soudního řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 33 písm. b) zákona o azylu. K tomu odkázal na relevantní judikaturu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, neshledá-li důvody pro zastavení řízení.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.")].

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že neshledal důvod pro zastavení řízení z důvodu, že nelze zjistit místo pobytu stěžovatele. Ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu totiž předpokládá tento postup pouze v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany. Tato rozhodnutí vymezuje § 2 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Nezahrnuje mezi ně přitom ani rozhodnutí o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, tím méně lze postup podle § 33 písm. b) tohoto zákona aplikovat v případě řízení o zásahové žalobě týkající se zajištění.

[9] Jediná kasační námitka spočívá v tom, že městský soud se před odmítnutím žaloby nezabýval tím, zda stěžovatel využil či vůbec mohl využít alternativní možnosti obrany proti svému zajištění.

[10] Kasační argumentace tedy přehlíží postup městského soudu, odůvodnění napadeného usnesení a zcela odhlíží od skutečné situace, která v případě stěžovatele nastala. Obsahuje pouze hypotetické úvahy o tom, jaká situace by mohla nastat. Městský soud se totiž otázkou podání žaloby proti rozhodnutí o zajištění ze dne 1. 4. 2021, č. j. OAM-38/LE-VL12-VL13-PS-2021, zabýval. V průběhu řízení zjistil, že taková žaloba byla podána u Krajského soudu v Ostravě. V napadeném usnesení proto jasně uvedl: „*Z vyjádření žalovaného a z vyrozumění Krajského soudu v Ostravě vyplynulo, že žalobce uvedené rozhodnutí o zajištění napadl žalobou podle § 65 s. ř. s.; řízení o ní stále probíhá u Krajského soudu v Ostravě.*" Následně konstatoval, že žalobce se v daném případě nemohl proti svému přetrvávajícímu zajištění bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, protože měl k dispozici žalobu přímo proti rozhodnutí o zajištění. Přitom odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019 - 48, ze kterého dovodil, že soud při projednávání žaloby proti rozhodnutí o zajištění „*přihlédne i k případné zásadnější změně okolností, ke které došlo až po vydání napadeného rozhodnutí a která by měla vliv na posouzení zákonnosti zajištění (dojde tedy k prolomení zásady zakotvené v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle níž v řízení o žalobě proti rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu). Soud by tedy v takovém řízení měl případně přihlédnout k tomu, že v mezidobí zákonný důvod pro zajištění zcela odpadl; to zejména za situace, kdy v souladu s § 46 odst. 10 zákona o azylu žalobce nemůže po dobu, kdy takové řízení běží, sám iniciovat opětovné posouzení důvodů zajištění (k možnosti prolomení tohoto ustanovení nicméně viz např. rozsudek ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019 - 50, bod 51).*" Nejen tedy,

že se městský soud danou otázkou zabýval, ale stěžovateli rovněž vysvětlil způsob, jakým se může podle městského soudu bránit proti svému zajištění. Vysvětlení městského soudu je přitom přehledné, stručné, logické a snadno srozumitelné. Stěžovateli nic nebránilo tyto úvahy v kasační stížnosti řádně zpochybnit.

[11] Kasační stížnost se tedy zcela míjí s rozhodovacími důvody městského soudu. Vytýká mu zcela nesmyslně, že něco neučinil, přestože údajně chybějící úvaha tvoří podstatu odůvodnění napadeného usnesení. Ustanovený opatrovník stěžovatele, který je advokátem, a tudíž právním profesionálem, nepochybně musel odůvodnění usnesení městského soudu porozumět. Nadto byl ustanovený opatrovník s procesní situací ve věci stěžovatele obeznámen, neboť dne 7. 12. 2021 nahlížel prostřednictvím své koncipientky do spisu městského soudu, který již obsahoval příslušné vyjádření žalovaného i Krajského soudu v Ostravě. Jeho argumentace v kasační stížnosti je tedy přinejmenším zarážející.

[12] V návaznosti na uvedené považuje Nejvyšší správní soud za vhodné zdůraznit, že úkolem soudů ve správním soudnictví není řešení hypotetických otázek, nýbrž poskytování ochrany proti skutečným zásahům veřejné moci do veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob. Pokud se námitky netýkají souzeného případu, ale popisují situace, které mohly nastat toliko teoreticky (avšak reálně nenastaly), pak není smyslem kasačního řízení tyto námitky hodnotit, a vyslovovat k nim jakékoliv abstraktní závěry (srovnej rozsudky zdejšího soudu ze dne 16. 2. 2018, č. j. 4 As 236/2017 - 30, ze dne 14. 8. 2020, č. j. 9 Afs 154/2020 - 33, ze dne 8. 12. 2016, č. j. 9 As 134/2016 - 29, ze dne 6. 1. 2012, č. j. 5 Afs 8/2011 - 151, či usnesení ze dne 24. 6. 2021, č. j. 7 Azs 51/2021 - 24).

[13] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[15] Jak bylo již uvedeno výše, stěžovateli byl ustanoven opatrovník Mgr. Ladislav Bárta, a to usnesením městského soudu ze dne 23. 11. 2021, č. j. 8 A 70/2021 - 40. Soud ustanovenému opatrovníkovi nepřiznal odměnu za zastupování ani náhradu hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti. Při rozhodování o nepřiznání odměny vzal soud v úvahu především tyto okolnosti: zástupce podal nejprve blanketní kasační stížnost, kterou doplnil na základě usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2022, č. j. 7 Azs 46/2022 - 10. V doplnění kasační stížnosti se však omezil na hypotetické obecné fabulace o tom, jaká situace může v případě zajištění cizinců nastat, aniž by jakkoliv zohlednil individuální situaci stěžovatele. V konečném důsledku tak kasační námitky fakticky neměly přímý vztah k věci, respektive byly v příkrém rozporu s procesním stavem věci. Rozporovaly pouze teoretickou situaci, která v posuzovaném případě nenastala. To přitom ustanovenému opatrovníkovi muselo být při řádné péči před podáním kasační stížnosti známo. Již při nahlížení do spisu městského soudu bylo

součástí tohoto spisu sdělení Krajského soudu v Ostravě, že před tímto krajským soudem řízení o dané žalobě probíhá, a jak bylo uvedeno výše, přímo v napadeném usnesení tuto problematiku městský soud jasně a srozumitelně vypořádal. Pokud je pak kasační stížnost postavena pouze na úvaze, co by se snad mohlo stát, kdyby žaloba proti rozhodnutí o zajištění nebyla podána (uplynutí lhůty), či již bylo řízení o ní skončeno, nepředstavuje adekvátní hájení zájmů stěžovatele. Naopak zcela přehlíží posuzovanou situaci, jako by snad ani nesměřovala proti napadenému usnesení, respektive jako by byla podána, aniž by si její autor napadené usnesení vůbec přečetl. Je přitom nutné zdůraznit, že posláním každého advokáta je pečlivě střežit a prosazovat oprávněné zájmy účastníka, jehož v řízení zastupuje, a dbát na to, aby nedocházelo ke zbytečným průtahům řízení. Této povinnosti ustanovený opatrovník s ohledem na výše uvedené nedostál, což promítl Nejvyšší správní soud do výroku III. tohoto usnesení. K tomuto postupu srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 9 Azs 379/2017 - 35.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. června 2022

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu